

Työeläkejärjestelmän ammatillinen kuntoutus – tukea työelämässä jatkamiseen

Elina Juth, Varma 18.9.2026

VARMA

Aiheita tänään

Jos työntekijän työkyky heikkenee

- Ammatillinen kuntoutus työntekijän työhön paluun tukena
- Työkyvyttömyyseläke-etuudet pitkäaikaisen sairauden aikana
- Työuraeläke raskaan työn tekijöille

Työeläkevaihtoehdot

Eläkkeelle iän perusteella

- vanhuuseläke
- osittainen vanhuuseläke 62 v.

Puolison tai perheenhuoltajan kuollessa

- perhe-eläke eli lapsen- tai leskeneläke

Jos sairaus heikentää työkykyä

- ammatillinen kuntoutus (ensisijainen)
- pysyvä työkyvyttömyyseläke (osa tai täysi)
- määräaikainen kuntoutustuki (osa tai täysi)
- työuraeläke 63 v.

Työkyky heikkenee – vaihtoehtoisia ratkaisuja

**Sairaus, vika
tai vamma
rajoittaa
työkykyä**

Työpaikka

- Työn muokkaus/ergonomiset ratkaisut
- Korvaavat työtehtävät
- Kouluttautuminen uuteen tehtävään
- Työterveyshuollon sosiaalialan asiantuntijan hyödyntäminen
- Työkokeilu työterveyshuollon päätöksellä (TTL12 §)
- Työolosuhteiden järjestelytuki (työvoimaviranomainen)

Kela

- Sairauspäiväraha riittävän kuntoutumisen ajaksi (300 pv)
- Lääkinnällinen kuntoutus
- Paluu omaan/muokattuun/uuteen työhön kevennetysti
- Osasairauspäiväraha (150 pv)
- Työkokeilu työterveyshuollon päätöksellä (TTL12 §)
- Kelan ammatillinen kuntoutus

Tapaturma – ja liikennevakuutusyhtiöt

- Lääkinnällinen ja ammatillinen kuntoutus
- Päiväraha, eläke ja ansionmenetyskorvaus

Työeläkeyhtiö

- Ammatillinen kuntoutus (= työeläkekuntoutus)
- Kuntoutustuki / Osakuntoutustuki
- Työkyvyttömyyseläke / Osatyökyvyttömyyseläke
- Työuraeläke

A woman with long brown hair, wearing a blue vest over a light blue striped shirt, and a man with dark hair wearing an orange polo shirt are seated at a light-colored wooden table. They are both holding blue mugs and looking towards a third person whose back is to the camera. The background features a grey wall with white panels and red circular markers.

Ammatillinen kuntoutus työhön paluun tukena

18.9.2026

VARMA

Kuntoutuksen tavoite

Työhönpaluun ja työssä jatkamisen tukikeino, kun sairaus uhkaa työkykyä.

Yleensä aina ensisijainen vaihtoehto pysyvän työkyvyttömyyseläkkeen sijaan.

Tavoitteena:

- Löytää työntekijälle soveltuva työnkuva ja tukea hänen jatkamistaan työelämässä terveydentilan rajoitteista huolimatta
- Estää työkyvyttömyyseläkkeelle joutuminen.

Kenelle työeläkeyhtiön ammatillinen kuntoutus?

Sairaus

Sairaus tai vamma aiheuttaa todennäköisen uhan tulla työkyvyttömäksi lähivuosien aikana.

Ansiot

Viiden viime vuoden työansiot vähintään 43 028,38 euroa (v. 2026) **sekä** edeltävien 36 kk:n aikana ollut ansioita **tai** poissaolo ansiotyöstä alle 3-vuotiaan lapsen tai yli 3-vuotiaan adoptiolapsen hoidon vuoksi.

Ikä

Ikä alle alimman vanhuuseläkeiän.

Tarkoituksen- mukaisuus

Huomioidaan ikä, ammatti ja aiempi toiminta, koulutus sekä arvio siitä, johtaako työeläkekuntoutus todennäköisesti hakijan terveydentilalle sopivassa työssä jatkamiseen tai työhön palaamiseen.

Työeläkekuntoutuja

Ei kuulu tapaturma- ja liikennevakuutusyhtiön kuntoutuksen piiriin.

Ammatillisen kuntoutuksen keinot

Työkokeilu

- Työkyvyn ja työtehtävien soveltuvuuden testaamista työtä tehden.
- Voidaan toteuttaa omalla työpaikalla tai uuden työnantajan palveluksessa.
- Kesto tavallisesti 3kk, enintään 6 kk.
- Aloitetaan usein kevennetysti 4h/pvä, työaika lisätään asteittain.

Työhönvalmennus

- Uusien työtehtävien oppimista ja uuden osaamisen hankkimista työtä tehden.
- Työssäoppimisen tukena voidaan tarvittaessa hyödyntää koulutusta tai kursseja.
- Voidaan toteuttaa omalla työpaikalla tai uuden työnantajan palveluksessa.

Uudelleenkoulutus

- Koulutusta työkyvylle soveltuvamman ammatin hankkimiseksi.
- Mahdollinen vaihtoehto, kun aikaisempi koulutus- ja työhistoria eivät mahdollista työelämässä jatkamista.
- Koulutustaso ja -muoto arvioidaan yksilöllisesti.
- Koulutus voi olla syventävää lisäkoulutusta tai uuteen tutkintoon johtavaa koulutusta.

Yrittäjyyden tukeminen

- Elinkeinotuki yritystoiminnan kehittämistä, jatkamista tai aloittamista varten.
- Tuen avulla voidaan kustantaa työtä helpottavia apuvälineitä, muutostöitä tai uusien työvälineiden hankkimista.
- Tuki perustuu tarveharkintaan, ja sen rinnalla on oltava myös muuta rahoitusta.
- Yrittäjän työkokeilu.

Työeläkeyhtiöiden kuntoutuskumppaneiden suunnittelu- ja ohjausapu on käytettävissä, jos työhönpaluun ratkaisu ei löydy omalta työpaikalta.

Kuntoutuksen hakeminen

- **Hakemuksen tekeminen:** Työntekijä täyttää kuntoutushakemuksen ja liittää mukaan
 - ajankohtaisen b-lääkärinlausunnon
 - työterveysneuvottelun muistion, mikäli neuvottelu on pidetty.
- **Hakemuksen käsittely:** Käsittelyaika on noin 2 viikkoa, kun tarvittavat asiakirjat on toimitettu.
- **Ennakkopäätös:** Kun oikeus kuntoutukseen myönnetty, ennakkopäätös voimassa 10 kk. Tänä aikana laaditaan kuntoutussuunnitelma.
- **Yhteydenotto kuntoutusasiantuntijaan:** Päätöksellä työntekijä ohjataan ottamaan yhteyttä omaan kuntoutusasiantuntijaan, joka tukee kuntoutussuunnitelman laatimisessa.

Kuntoutus- suunnitelma

- Kuntoutussuunnitelma on konkreettinen suunnitelma työhön paluulle. Suunnitelman ei tarvitse olla valmis ammatillista kuntoutusta hakiessa
- Lähtökohta: Huomioidaan työkyvyn rajoitteet sekä hyödynnetään vahvuuksia ja olemassa olevaa osaamista
- Laadinta: Työpaikalla (työnantaja + työterveys) tai uravalmentajan tuella, jos suuntautuu oman työpaikan ulkopuolelle
- Sisältö: Tavoite ja perustelut, kuntoutusvaihtoehto (esim. työkokeilu tai koulutus), järjestäjä, aikataulu, yhteyshenkilö, vastuut.

Toimeentulo ammatillisen kuntoutuksen aikana

Ammatillisen kuntoutuksen ajalta maksetaan

- **Kuntoutusrahaa** (työkyvyttömyyseläke + 33 %) tai
- **Kuntoutuskorotusta** Työntekijällä on taustalla kuntoutustuki eli määräaikainen työkyvyttömyyseläke, mutta ammatillisen kuntoutuksen toimet käynnistyvät kuntoutustukijakson aikana
 - kuntoutustuki + kuntoutuskorotus on määrältään samansuuruinen kuin kuntoutusraha
- **Kulukorvauksia** mahdollisista matka-, majoitus- ja opiskelukuluista

Kuntoutusrahan ja kuntoutustuen suuruuden määrittää sairastumiseen saakka karttunut eläke + arvio eläkekattumasta vakiintuneessa työssä vanhuuseläkeikään saakka.

Työkokeilu ja työhönvalmennus ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteenä on mahdollista toteuttaa

- **palkallisena**, jolloin työnantaja maksaa palkkaa ja kuntoutusraha maksetaan työnantajalle (työnantaja lähettää hakemuksen kuntoutusetuudesta eläkeyhtiöön korvauksen saadakseen)
- **palkattomana**, jolloin kuntoutusraha maksetaan työntekijälle

Kuntoutus kannattaa

Työnantajalle

- Keino vähentää sairauspoissaoloja ja työkyvyttömyyseläkkeistä koituvia kustannuksia
- Ei suoria kustannuksia yritykselle

Työntekijälle

- Mahdollisuus jatkaa työelämässä sairaudesta huolimatta
- Ohjausapua ja tukea työelämään paluuseen
- Turvattu toimeentulo kuntoutuksen aikana

Varman tukeman
kuntoutusohjelman
aloittaneista kuntoutujista
työelämään palasi 81 %

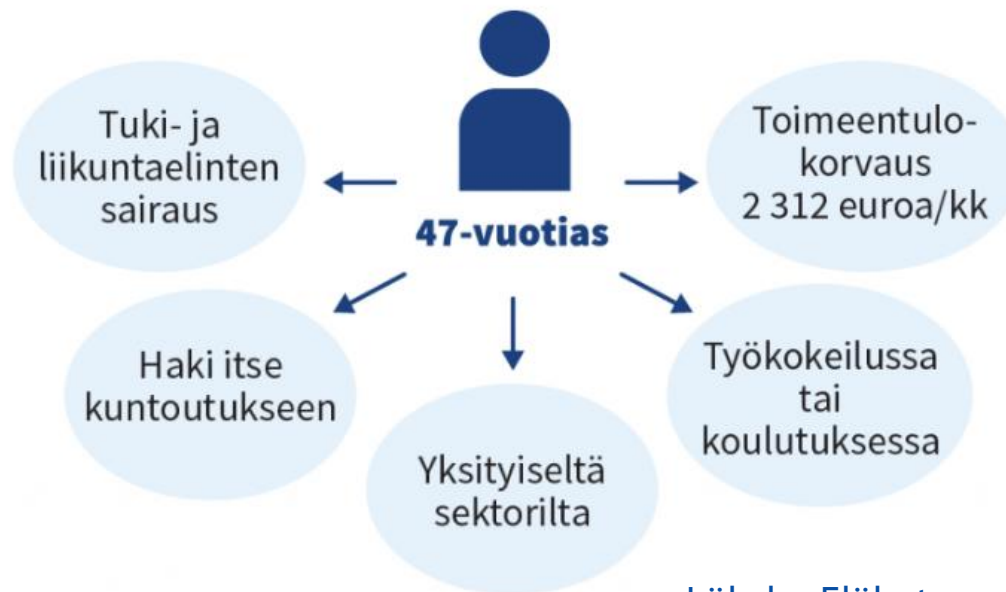
Varman hakemusdata
2025

Työeläkekuntoutus Suomessa 2025

- 11 400 työeläkekuntoutujaa vuonna 2025. Määrä väheni 3 % edellisvuodesta.
- Kuntoutushakemuksista hylättiin 55 prosenttia.

Tyypillinen työeläkekuntoutuja vuonna 2025

Lähde: Eläketurvakeskus

A woman with long brown hair, wearing a dark blue button-down shirt, is looking towards the right. She is standing in front of a bright pink wall. On the wall, there is a white silhouette of a person's head in profile, facing right. The woman's right hand is raised, with her fingers slightly spread, as if she is about to touch the wall or the silhouette. The background is slightly blurred, showing some architectural details like a door or window frame.

Työkyvyttömyyseläke-etuudet

18.9.2026

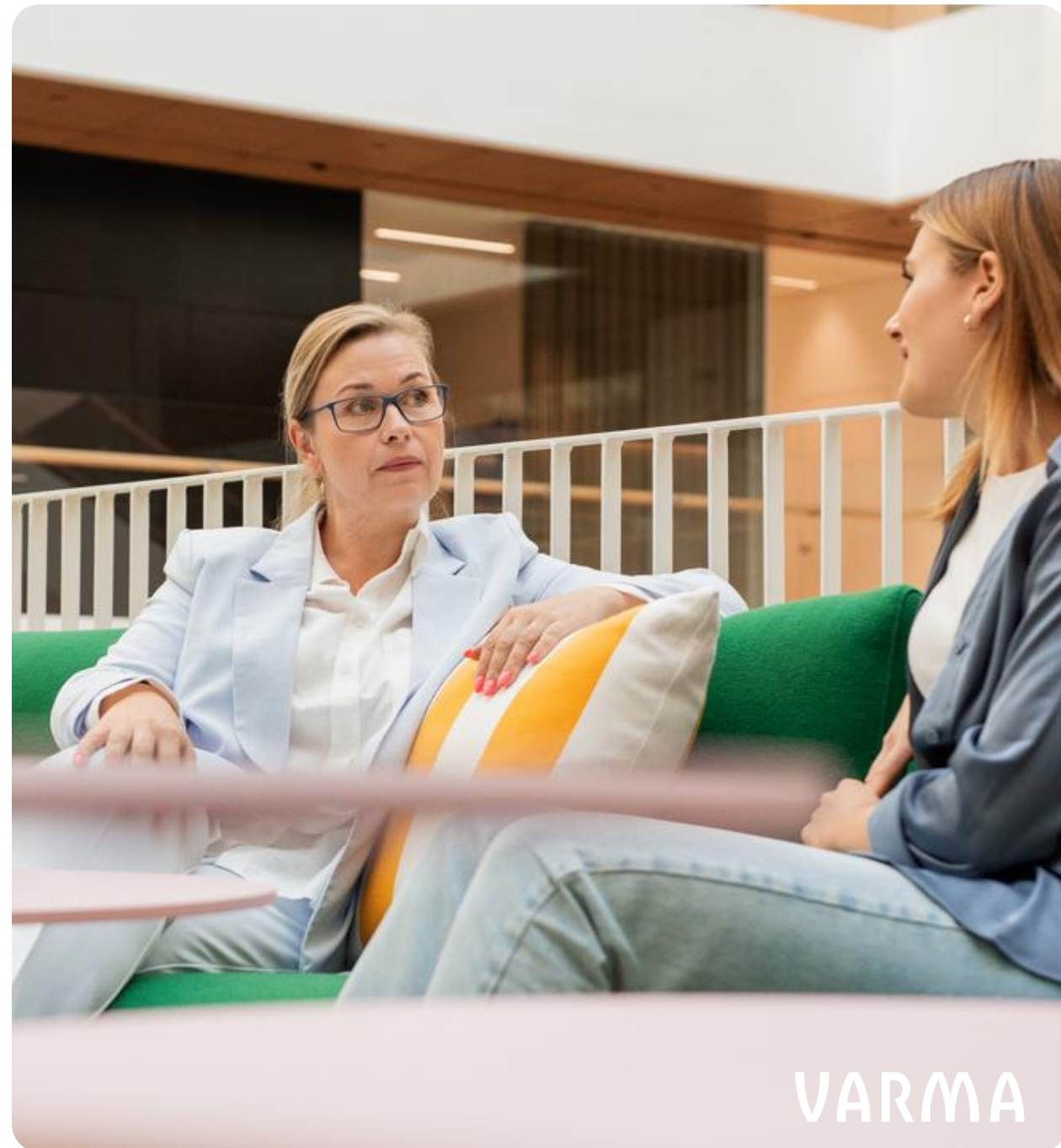
VARMA

Työkyvyttömyyseläke-etuudet

Työkyvyttömyyseläke-etuudet turvaavat toimeentulon, kun **sairauden aiheuttama työkyvyttömyys pitkittyy** ja **jatkuu yli vuoden** eikä töihin palaaminen ole mahdollista.

Työkyvyttömyyseläke-etuudet ovat joko

- **Määräaikaisia**
 - Kuntoutustuki
 - Osakuntoutustuki
- **Toistaiseksi voimassa olevia**
 - Työkyvyttömyyseläke
 - Osatyökyvyttömyyseläke

Työkyvyttömyyseläkkeet

Työkyky on heikentynyt sairauden, vian tai vamman vuoksi yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajaksi

- vähintään 3/5: **Työkyvyttömyyseläke**
- vähintään 2/5: **Osatyökyvyttömyyseläke**
 - Voi hakea ennakkopäätöksen (voimassa 9 kk)
 - Voidaan hakea myös työssä ollessaan, ei edellytä Kelan sairauspäivärahakautta
- Eläke voi olla joko toistaiseksi myönnetty eläke tai **määräaikainen kuntoutustuki (osa tai täysi)**.
- Työkyvyttömyyseläkehakemuksen liitteeksi ajankohtainen B-lääkärinlausunto
- Sairaudesta tulee olla riittävät sairauslöydökset, arviointi perustuu kokonaisharkintaan.
- 60 v kohdalla sovelletaan ammatillisen työkyvyttömyyden määritelmää.

Työuraeläke

18.9.2026

VARMA

Työuraeläke

- Eläkevaihtoehto, joka mahdollistaa eläkkeelle siirtymisen hieman ennen ikäluokan alinta vanhuuseläkeikää, jos takana on **pitkä ja raskas työura**.
- Työuraeläke on tarkoitettu tilanteisiin, joissa **työkyky on heikentynyt**, mutta **työkyvyttömyyseläkkeen edellytykset eivät täyty**.

Kuka voi saada työuraeläkkeen?

1. Vähintään 63 vuoden ikä
2. Vähintään 38 vuoden työura rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttaneessa työssä, joka on ollut päätoimista ja työeläkelakien mukaan vakuutettua
3. Työkyky on heikentynyt sairauden, vian tai vamman vuoksi, mutta ei täytä työkyvyttömyyseläkkeen edellytyksiä
4. Mahdollisuudet jatkaa työssä ovat pysyvästi heikentyneet työkyvyn aleneman vuoksi
5. Työ jatkuu tai on päättynyt enintään vuosi ennen eläkehakemuksen vireillepanoa ja alaikärajan (63v) täyttymistä.

Millaista on kuluneisuutta ja rasittuneisuutta aiheuttava työ?

1. Suurta lihasvoimaa edellyttäviä tai lihaksia pitkäkestoisesti kuormittavia työliikkeitä
2. Hengitys- ja verenkiertoelimistön erityisen voimakasta kuormittumista
3. Kuormittavia ja hankalia työasentoja
4. Voimaa tai suurta nopeutta vaativia toistuvia työliikkeitä taikka työliikkeitä, jotka sisältävät samanaikaisesti käsien puristusta, kiertoa ja voimaa
5. Työskentelyä erityisen vaativassa ja poikkeuksellista henkistä kuormitusta aiheuttavassa vuorovaikutteisessa työssä tai
6. Työskentelyä jatkuvaa varuillaan oloa tai erityistä tarkkaavaisuutta edellyttävässä tehtävässä, jossa on korkea tapaturman tai onnettomuuden riski taikka ilmeinen väkivallan uhka.

Lisätekijät : Poikkeukselliset fysikaaliset tekijät, suojavarusteiden käyttö, yötyö ja pitkät työvuorot + kaikkien tekijöiden vaikutus kokonaisuutena

VARMA